

XIX. Egzamin maturalny z geografii

Opis zestawu egzaminacyjnego

Do egzaminu maturalnego z geografii przygotowano dwa arkusze egzaminacyjne. Do pierwszej (90-minutowej) części przygotowano zestaw zawierający 21 zadań, natomiast do drugiej części (120-minutowej) – zestaw zawierający 31 zadań. Ogółem zestaw egzaminacyjny z geografii liczył 52 zadania. Wśród nich 39 to zadania otwarte (krótkiej i rozszerzonej odpowiedzi) i 13 - zadania zamknięte (wielokrotnego wyboru i na dobieranie). Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań otwartych można było otrzymać 81% maksymalnej liczby punktów, pozostałe 19% przypadło na zadania zamknięte.

Zadania sprawdzały opanowanie czynności opisanych standardami wymagań egzaminacyjnych. Zamieszczono je w tabeli nr 1.

Tabela nr 1. Liczba zadań i możliwa do uzyskania liczba punktów wg standardów

Standard	Opis standardu wymagań egzaminacyjnych	Liczba zadań	Możliwa do uzyskania liczba punktów
1.	Znajomość faktów, pojęć, zależności, prawidłowości i teorii niezbędnych do zrozumienia i przedstawienia zdarzeń, zjawisk i procesów w zakresie: a) geografii fizycznej, b) geografii społeczno-ekonomicznej, c) kształtowania środowiska geograficznego.	9	23
2.	Korzystanie z różnych źródeł informacji w celu: a) odczytywania, interpretowania i przetwarzania informacji zapisanych w postaci mapy, tekstu, tabel, wykresów, fotografii, modeli i schematów, b) budowania prostych modeli funkcjonowania człowieka w środowisku geograficznym, c) uogólniania treści geograficznych, d) rozwiązywania zadań badających opanowanie umiejętności zastosowania wiadomości geograficznych w życiu codziennym.	20	33
3.	Wyjaśnianie i ocenianie przebiegu i konsekwencji zjawisk i procesów: a) przyrodniczych, b) ekonomicznych, c) politycznych i kulturowych.	16	32

4.	Dostrzeganie i rozwiązywanie problemów istniejących w środowisku geograficznym w różnych skalach przestrzennych (od lokalnej do globalnej) i czasowych. Wykorzystywanie swojej wiedzy, przeżyć i doświadczeń także z innych dziedzin: a) w skali lokalnej, b) w skali globalnej.	5	12
----	--	---	----

Zadania w arkuszu pierwszym były związane tematycznie z barwną mapą szczegółową, przedstawiającą okolice Suwalskiego Parku Krajobrazowego. Dziesięć zadań sprawdzało umiejętności odczytywania i interpretacji treści mapy topograficznej. W szczególności ta grupa zadań sprawdzała:

- ❖ umiejętność lokalizacji obiektów na mapie (rzek, jezior, naturalnych form terenu),
- ❖ umiejętność interpretacji treści mapy (określenie charakteru osadnictwa wiejskiego i wpływu obiektów infrastruktury turystycznej na krajobraz i środowisko Suwalskiego Parku Krajobrazowego),
- ❖ umiejętność wykonywania obliczeń (wysokości względnej, odległości w terenie).

Pozostałe zadania sprawdzały między innymi:

- ❖ umiejętność formułowania i oceny propozycji rozwiązania problemu,
- ❖ umiejętność wyjaśniania zjawisk i procesów zachodzących w środowisku geograficznym (zróznicowania klimatu w Polsce, genezy nazewnictwa w północno-wschodniej części kraju).

Zadania w arkuszu drugim obejmowały większość treści podstawy programowej i dotyczyły zagadnień z zakresu:

- ❖ geografii fizycznej ogólnej,
- ❖ geografii społeczno-gospodarczej świata,
- ❖ geografii Polski.

Do większości zadań dołączono materiał źródłowy w postaci mapy, wykresu, schematu, fotografii, przekroju geologicznego, tabeli i tekstu. Na tej podstawie można było sprawdzić umiejętności korzystania ze źródeł informacji, w tym:

- ❖ odczytywania i interpretacji danych (np. odczytanie czasu przejścia oka cyklonu, narysowanie kierunków wiatru w cyklonie, skonstruowanie wykresu temperatury),
- ❖ uogólniania treści geograficznych (sformułować zależność inwersji termicznej od ukształtowania terenu),
- ❖ wykorzystania danych do rozwiązania problemu (przedstawienie propozycji działań przyspieszających proces scalania gruntów).

Podstawowe wskaźniki opisujące osiągnięcia zdających

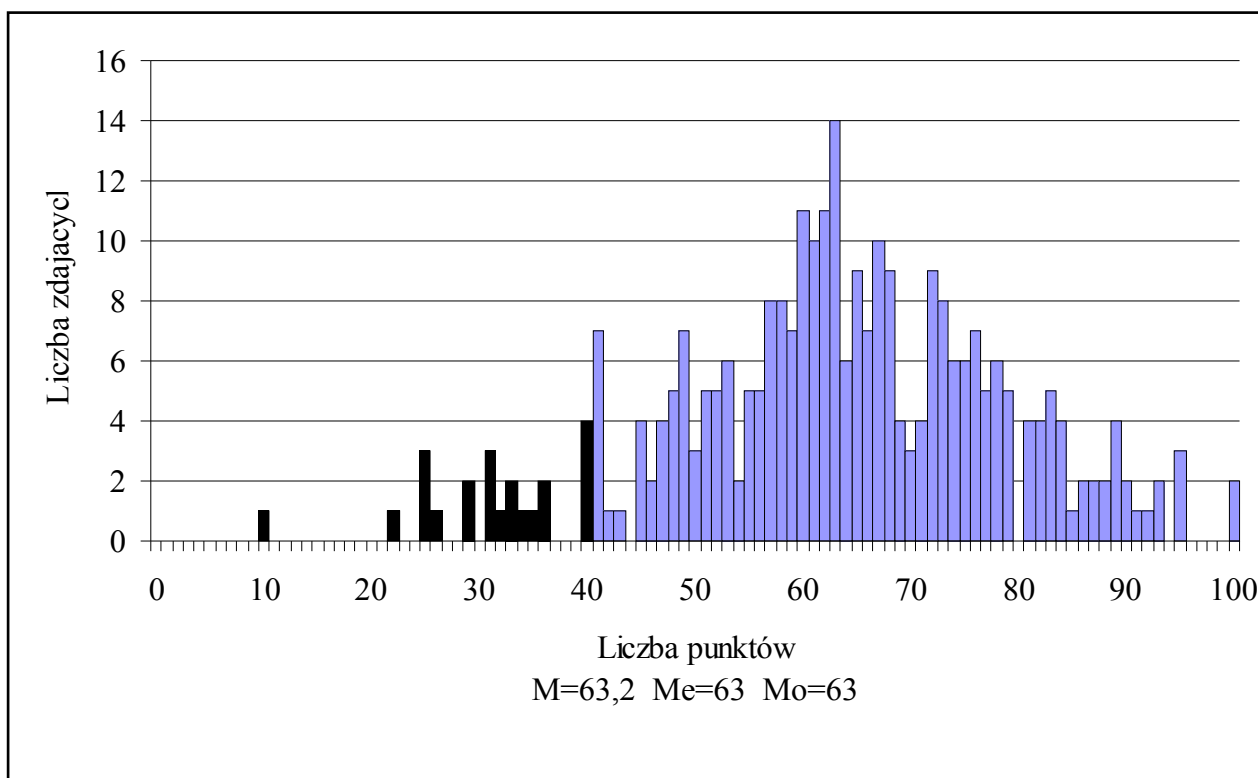
Tabela nr 2. Charakterystyka wyników osiągniętych przez zdających

Wskaźniki	Wyjaśnienie	Wartość wskaźnika	Komentarz
Liczba zdających	-	296	100% zdających rozwiązywało zadania zestawu standardowego.
Łatwość zestawu zadań	Jest stosunkiem liczby punktów uzyskanych za rozwiązanie zadań przez wszystkich zdających do maksymalnej liczby punktów możliwych do uzyskania za zadania.	0,63	Egzamin maturalny z geografii okazał się dla zdających woj. śląskiego umiarkowanie trudny.
Średnia arytmetyczna (M)	Jest sumą wszystkich uzyskanych wyników podzieloną przez ich liczbę.	63,2	Statystyczny zdający uzyskał 63,2 punkty na 100 możliwych. Oznacza to, że statystyczny zdający opanował 63,2 % czynności mierzonych na maturze z geografii.
Mediana (Me)	Jest to wynik środkowy spośród wyników zdających uporządkowanych rosnąco lub malejąco.	63	Środkowy zdający w uporządkowanym rosnąco lub malejąco rozkładzie wyników uzyskał 63 punkty. Stanowi to 63% całości.
Modalna (Mo)	Jest to wynik, który w danej grupie powtarza się najczęściej.	63	Najczęściej osiągniany przez zdających wynik to 63 punkty. Jest on umiarkowanie wysoki – stanowi 63 % maksymalnej liczby punktów.
Najwyższy wynik	-	100	Najwyższy wynik uzyskało 2 zdających; stanowi to 0,68 %.
Najniższy wynik	-	10	Najniższy wynik uzyskał 1 zdający.
Rozstęp wyników	Jest różnicą między wynikiem najwyższym a najniższym.	90	Zdający uzyskiwali wyniki w zakresie od 10 do 100 punktów.
Odchylenie standardowe	Jest miarą rozproszenia wyników zdających w odniesieniu do wyniku średniego.	15,39	Okolo 74,3 % zdających uzyskało wynik zawierający się w przedziale między 47, a 79 punktów.

Tabela nr 3. Rozkład punktów uzyskanych przez zdających

Przedziały punktowe	10 -19	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 -59	60 - 69	70 - 79	80 - 89	90 – 100
Liczba zdających	1	7	10	35	54	91	59	28	11
% zdających	0,3	2,4	3,4	11,8	18,2	30,7	19,9	9,5	3,7
% maturzystów, którzy zdali egzamin				93,9					

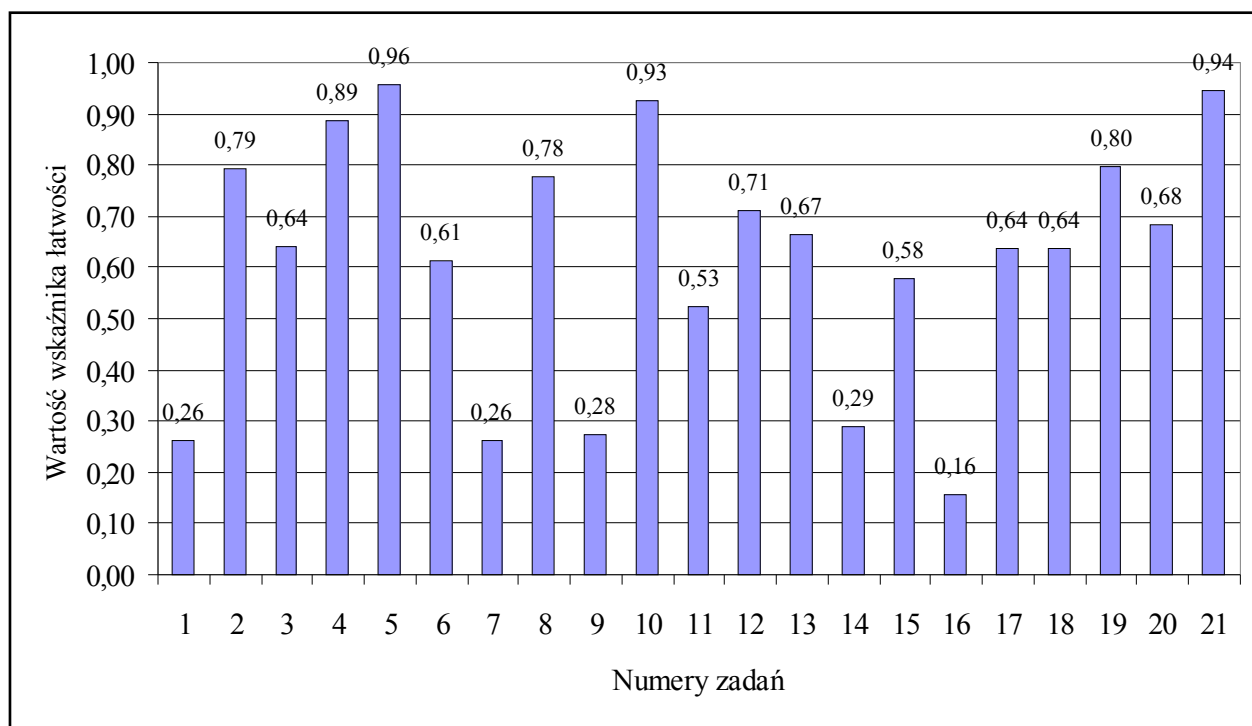
Wykres nr 1. Rozkład punktów uzyskanych przez zdających

Rozkład punktów uzyskanych na maturze z geografii zbliżony jest do normalnego. Wymaganą liczbę punktów uzyskało 93,9% zdających. 18 osób nie zdało matury z geografii.

Wykresy 2 i 3 przedstawiają łatwości poszczególnych zadań.

Wykres nr 2. Łatwość zadań zamieszczonych w arkuszu I

Wykres nr 3. Łatwość zadań zamieszczonych w arkuszu II

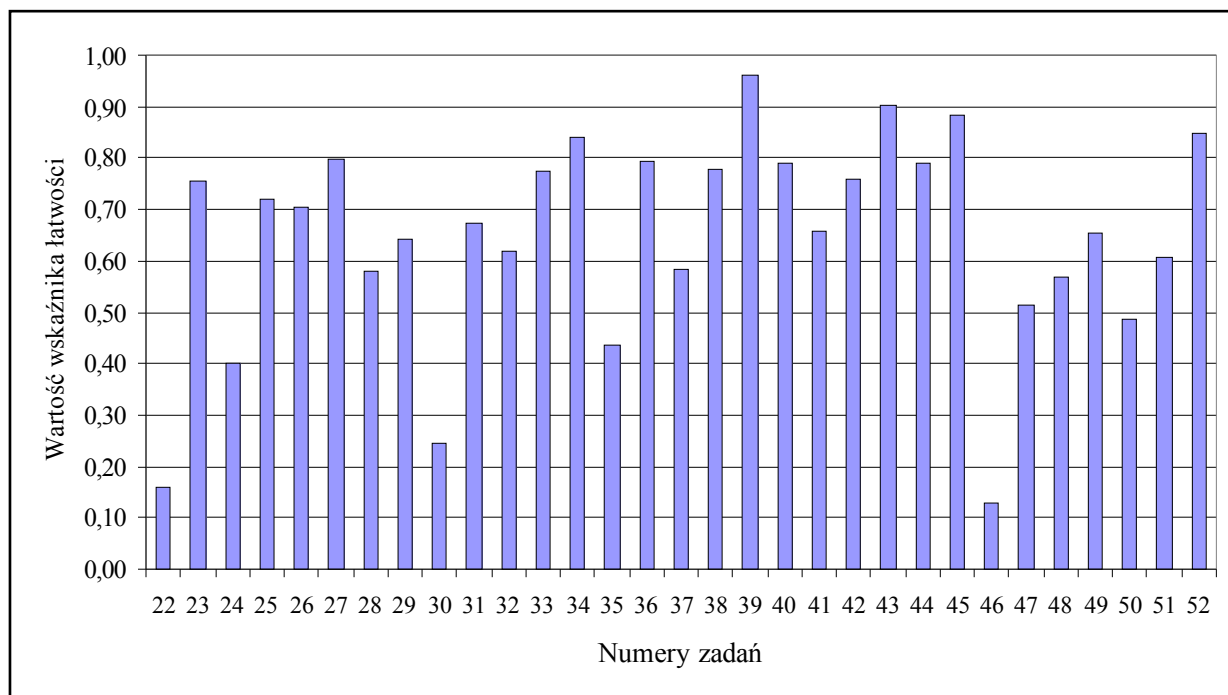

Tabela nr 4. **Łatwość badanych zadaniami czynności**

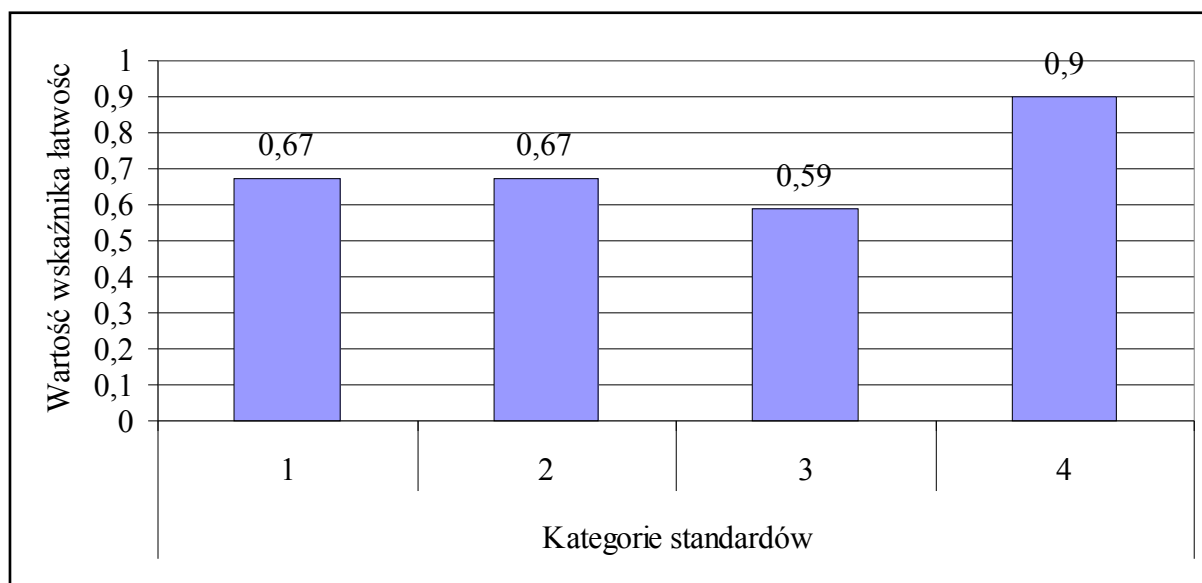
Interpretacja	Bardzo trudne	Trudne	Umiarkowanie trudne	Łatwe	Bardzo łatwe
Wartość wskaźnika łatwości	0,00 – 0,19	0,20 – 0,49	0,50 – 0,69	0,70 – 0,89	0,90 – 1,00
Numery zadań	16, 22, 46	1, 7, 9, 14, 24, 30, 35, 50	3, 6, 11, 13, 15, 17, 18, 20, 28, 29, 31, 32, 37, 41, 47, 48, 49, 51	2, 4, 8, 12, 19, 23, 25, 26, 27, 33, 34, 36, 38, 40, 42, 44, 45, 52	5, 10, 21, 39, 43

Większość zadań była dla maturzystów łatwa i umiarkowanie trudna. Niektóre okazały się bardzo łatwe, ale były również zadania trudne i bardzo trudne.

Tabela nr 5. **Średnie wyniki dla poszczególnych kategorii standardów**

Kategorie standardów	Znajomość faktów, pojęć, zależności, prawidłowości i teorii niezbędnych do rozumienia i przedstawienia zdarzeń, zjawisk i procesów (1)	Korzystanie z różnych źródeł informacji (2)	Wyjaśnianie i ocenianie przebiegu i konsekwencji zjawisk i procesów (3)	Dostrzeganie i rozwiązywanie problemów istniejących w środowisku geograficznym w różnych skalach przestrzennych i czasowych. Wykorzystywanie swojej wiedzy, przeżyć i doświadczeń także z innych dziedzin (4)
Liczba punktów możliwa do uzyskania	23	33	32	12
Średni wynik dla zdających	15,5	22	18,8	10,8

Wykres nr 4. Łatwość poszczególnych kategorii standardów

Wyniki zdających na znormalizowanej skali staninowej

Do porównywania osiągnięć między przedmiotami, zdającymi, szkołami zastosowano dziewięciopunktową skalę znormalizowaną zwaną staninową.

Np. o zdającym, który uzyskał wynik 6 na skali staninowej, mówimy że uzyskał „sześć staninów” lub że jego wynik plasuje się w 6. staninie. Jest to wynik wyżej średni.

Jak można interpretować wynik zdającego na skali staninowej?

Jeśli wynik zdającego znajduje się w szóstym staninie, to znaczy, że mieści się on w przedziale 67 -73 punktów. Oprócz jego wyniku, w tym przedziale mieszczą się jeszcze wyniki punktowe 46 innych zdających.

Tabela nr 6. Wyniki zdających na znormalizowanej skali staninowej

Nazwy staninów	Najniższy	Bardzo niski	Niski	Niżej średni	Średni	Wyżej średni	Wysoki	Bardzo wysoki	Najwyższy
Staniny	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Przedziały punktowe	0 -31	32 - 44	45 - 52	53 - 60	61 – 66	67 - 73	74 - 81	82 - 88	89 - 100
Liczba zdających	11	20	35	52	57	47	39	20	15

Wynik zdającego wyrażony na skali staninowej można zinterpretować również jakościowo. W tabeli nr 7 zestawiono kategorie standardów oraz ich łatwości dla wyników z poszczególnych przedziałów staninowych.

Tabela nr 7. Łatwość kategorii standardów w poszczególnych przedziałach staninowych

Nazwy i numery staninów	Przedziały punktowe (w woj. śląskim)	Znajomość faktów, pojęć, zależności, prawidłowości i teorii niezbędnych do rozumienia i przedstawienia zdarzeń, zjawisk i procesów (1)	Korzystanie z różnych źródeł informacji (2)	Wyjaśnianie i ocenianie przebiegu i konsekwencji zjawisk i procesów (3)	Dostrzeganie i rozwiązywanie problemów istniejących w środowisku geograficznym w różnych skalach przestrzennych i czasowych. Wykorzystywanie swojej wiedzy, przeżyć i doświadczeń także z innych dziedzin (4)
Najniższy (1)	0 – 31	0,21	0,30	0,22	0,33
Bardzo niski (2)	32 - 44	0,36	0,42	0,31	0,54
Niski (3)	45 – 52	0,50	0,47	0,41	0,71
Niżej średni (4)	53 – 60	0,58	0,59	0,47	0,72
Średni (5)	61 – 66	0,65	0,63	0,54	0,85
Wyżej średni (6)	67 – 73	0,70	0,71	0,62	0,89
Wysoki (7)	74 – 81	0,75	0,78	0,71	0,93
Bardzo wysoki (8)	82 – 88	0,84	0,84	0,81	0,95
Najwyższy (9)	89 – 100	0,90	0,93	0,92	0,99

Analiza jakościowa zadań wg standardów

Wiedzę i umiejętności zdających sprawdzano 52 zadaniami, w większości otwartymi (krótkiej i rozszerzonej odpowiedzi). Wszystkie zadania były zgodne z wymaganiami egzaminacyjnymi, zawartymi w *Syllabusie z geografii 2002*. Materiał nauczania wymagany poleceniami lub wykorzystany w informacjach do zadań obejmował prawie wszystkie treści *Podstawy programowej z geografii*. Większość zadań okazała się łatwa lub umiarkowanie trudna. Zestaw zawierał 4 zadania bardzo łatwe i 3 zadania bardzo trudne. Test jako całość okazał się średnio trudny (wskaźnik łatwości 0,63). Spośród czterech standardów wymagań egzaminacyjnych najwyższy wskaźnik łatwości dotyczy standardu 4 (0,9), natomiast najniższy - standardu 3 (0,59). Identyczną wartość (0,67) posiadają wskaźniki dla standardów 1 i 2.

Analiza według standardów wymagań egzaminacyjnych

Standard 1 (wiedza geograficzna i jej rozumienie)

Wiedzę zdających z zakresu geografii sprawdzało jedenaście zadań. Czynności wymagane od zdających przedstawia tabela nr 8.

Tabela nr 8. Czynności sprawdzane zadaniami z wartościami wskaźnika łatwości

Standard	Nr zad.	Sprawdzane czynności Zdający potrafi:	Wartość wskaźnika łatwości
1.a	35.	ustalić chronologię zdarzeń geologicznych	0,43
	36.	dobrać rodzaj skały do procesu ją tworzącego	0,79
1.b	41.	zlokalizować okręgi przemysłowe na mapie i przypisać do nich charakterystyczne wyroby przemysłowe	0,65
	42.	wyjaśnić przyczyny istnienia skupisk ludności polskiej w diasporze	0,76
	43.	ustalić eksporterów i importerów ropy naftowej	0,90
	48.	przyporządkować języki do grup językowych	0,56
	51.	zlokalizować obszary występowania konfliktów na mapie	0,61
1.c	16.	z opisu zidentyfikować zwierzę chronione	0,15
	17.	dać przykład parku narodowego, w którym to zwierzę żyje	0,63
	30.	ustalić wpływ inwersji temperatury na czystość powietrza w obszarze inwersyjnym	0,24
	45.	wybrać i uzasadnić bezpieczniejszy rodzaj transportu ropy	0,88

W zakresie geografii fizycznej zdający dobrze radzili sobie z określaniem genezy skał, natomiast mieli trudności z ustaleniem chronologii wydarzeń geologicznych na podstawie przekroju geologicznego. Lepiej opanowano wiedzę z zakresu geografii społeczno-gospodarczej, zwłaszcza dotyczącą źródeł energii i ludności Polski. W zadaniu 42 większość błędów dotyczyła genezy skupisk ludności pochodzenia polskiego za wschodnią granicą. Zdającym sprawiło trudność zaklasyfikowanie języków europejskich do grup językowych. Najczęściej mylono języki germańskie z romańskimi. Największą trudność sprawiły zdającym zadania z zakresu kształtowania środowiska geograficznego. Zadanie, dotyczące wskazania zwierzęcia typowego dla Suwalskiego Parku Krajobrazowego, okazało się bardzo trudne. Aby je poprawnie rozwiązać, należało dysponować bardzo szczegółową wiedzą. W zdecydowanej większości odpowiedzi zabrakło prawidłowej nazwy miejsca bytowania bobrów. Brak

szczegółowej wiedzy meteorologicznej połączonej z jej rozumieniem mogło być przyczyną trudności z wyjaśnieniem wpływu inwersji termicznej na czystość atmosfery. Egzamin maturalny wykazał, że najlepiej opanowano wiedzę z zakresu geografii społeczno-gospodarczej. Zdający mieli największe problemy z zadaniami, które wymagały zastosowania szczegółowej wiedzy.

Standard 2 (korzystanie ze źródeł informacji)

Umiejętności korzystania ze źródeł informacji były badane 20 zadaniami. Czynności wymagane od zdających przedstawia tabela nr 9.

Tabela nr 9. Czynności sprawdzane zadaniami z wartościami wskaźnika łatwości

Standard	Nr zad.	Sprawdzane czynności Zdający potrafi:	Wartość wskaźnika łatwości
2.a	4.	odnaleźć na mapie opisane rzeki i odczytać ich nazwy	0,89
	5.	odnaleźć na mapie jeziora bezodpływowe i nazwać je	0,96
	6.	prześledzić na mapie bieg rzeki i nazwać jeziora, przez które przepływa	0,61
	7.	na podstawie mapy ustalić wartości skali pionowej	0,26
	18.	określić cechy osadnictwa na wskazanym terenie	0,63
	20.	odnaleźć na mapie i nazwać obiekty zagospodarowania turystycznego	0,68
	23.	uzasadnić kierunki wiatrów w cyklonie	0,40
	27.	skonstruować wykres w nawiązaniu do danych	0,58
2.c	11.	ustalić typ jeziora na podstawie jego morfometrii	0,52
	13.	sformułować wniosek dotyczący czasu trwania pór roku	0,66
	29.	sformułować wniosek dotyczący występowania inwersji termicznych w zależności od form terenu	0,64
2.d	1.	obliczyć z mapy wysokość względną	0,26
	2.	obliczyć odległość wg skali mapy	0,79
	3.	ustalić skalę mapy	0,64
	8.	po porównaniu map określić formy geomorfologiczne wzniesień	0,78
	10.	zlokalizować przekroje na planie batymetrycznym jeziora	0,93
	12.	ustalić przyczynę, która powoduje spływanie jeziora	0,71
	23.	ustalić daty lat zwykłych i przestępnych	0,76
	25.	z wykresu odczytać dokładny czas zaistnienia zjawiska	0,72
38.	obliczyć czas trwania scalania gruntów	0,78	

Umiejętność odczytywania informacji zapisanej w postaci mapy, wykresu i fotografii została dobrze opanowana. Zdający na ogół poprawnie odczytywali na mapie nazwy obiektów przyrodniczych (rzek, jezior) oraz dane z wykresu zjawisk pogodowych cyklonu tropikalnego. W zadaniu 24 zapomniano o wpływie siły Coriolisa na kierunek wiatru. Umiejętność przetwarzania informacji sprawdzało zadanie 28, w którym na podstawie danych liczbowych należało wykonać wykres temperatury powietrza. Najczęściej popełnianym błędem było nieuwzględnianie zaznaczonych na osi układu współrzędnych przedziałów wartości temperatury. Zdający również często nie potrafili poprawnie interpretować już wykonanego wykresu w celu zaznaczenia zasięgu warstwy inwersyjnej. W tym przypadku błędy mogą wynikać z braku wiedzy o tym zjawisku. Interpretacji treści źródła informacji (barwna mapa)

wymagało również zadanie 18. W niektórych pracach większe osady wiejskie błędnie nazywano „miasteczkami”, pisząc o „małej koncentracji miast na analizowanym terenie”. Dostyc często charakter koncentracji zabudowy określano mianem „wzdłuż dróg”. Znaczej liczbie zdających sprawiało trudność formułowanie wniosków dotyczących czasu trwania pór roku i występowania inwersji termicznych, co wskazuje na braki w opanowaniu umiejętności uogólniania treści geograficznych. Wnioskowanie zastępowano szczegółowym opisem danych zawartych w tabeli. Opanowanie umiejętności wykonywania obliczeń matematyczno-geograficznych na podstawie mapy okazało się zróżnicowane. Zdający dobrze opanowali obliczanie odległości w terenie, znacznie gorzej - obliczanie wysokości względnych. W tym przypadku błędne odpowiedzi były wynikiem źle odczytanych z mapy wartości wysokości bezwzględnej lustra jeziora. W wielu pracach przyczyną błędnych rozwiązań mogło być niewłaściwe zrozumienie polecenia. Przykładem są zadania: nr 12 (ustalenie przyczyny spływania jeziora), nr 18 (określenie cech osadnictwa wiejskiego na podstawie mapy), nr 20 (odczytanie z mapy nazw obiektów infrastruktury turystycznej). Spośród umiejętności określonych standardem 2, najlepiej opanowano odczytywanie danych ze źródeł informacji, najslabiej – formułowanie wniosków na podstawie analizy danych.

Standard 3 (wyjaśnianie przebiegu i konsekwencji zjawisk i procesów)

Umiejętności wyjaśniania przebiegu i konsekwencji zjawisk i procesów przyrodniczych, ekonomicznych oraz politycznych i kulturowych badano 16 zadaniami. Czynności wymagane od zdających, przedstawia tabela nr 10.

Tabela nr 10. Czynności sprawdzane zadaniami z wartościami wskaźnika łatwości

Standard	Nr zad.	Sprawdzane czynności Zdający potrafi:	Wartość wskaźnika łatwości
3.a	14.	wyjaśnić przyczynę różnicy w długości trwania pór roku	0,28
	15.	zbudować model zmian klimatycznych i wegetacyjnych	0,57
	22.	wyjaśnić zasady rachuby czasu w kalendarzu gregoriańskim	0,15
	26.	w nawiązaniu do wykresu przedstawić i uzasadnić przebieg elementu pogody	0,70
	32.	wyjaśnić wpływ ocieplania klimatu na los wysp koralowych	0,62
	33.	ustalić najwłaściwsze działania ludzi w ratowaniu wysp koralowych	0,77
3.b	34.	uzasadnić jedno z tych działań (cel: ratowanie wysp koralowych)	0,84
	37.	wyjaśnić pojęcie „szachownica pól” i proces jej powstawania	0,58
	39.	podać korzyści płynące ze scalania gruntów i przyczyny utrudniające scalanie	0,96
	44.	wyjaśnić przyczyny znacznego importu ropy przez USA	0,79
3.c	46.	ustalić cele państw OPEC w gospodarowaniu ropą naftową	0,12
	4.	ustalić pochodzenie niektórych nazw geograficznych	0,27
	47.	ustalić przyczyny popularności najczęściej używanych języków świata	0,51
	49.	ustalić rolę języka jako kryterium etnicznego	0,65
	50.	ustalić przyczyny zaistnienia konfliktów	0,48
	52.	określić zadania wojsk ONZ stacjonujących w strefach konfliktów	0,85

Zróznicowana łatwość zadań może wskazywać na brak dogłębnej znajomości zakresu wiedzy geograficznej wymaganej na egzaminie. Powyższy wniosek dotyczy zarówno wybranych treści z zakresu geografii fizycznej, jak i społeczno-gospodarczej. Dwa zadania (nr 22 i 46) okazały się najtrudniejsze w całym teście, równocześnie były najczęściej opuszczane. Obydwa zadania wymagały posiadania i rozumienia szczegółowej wiedzy. W przypadku zadań nr 14 (wyjaśnianie przyczyn zróżnicowania pór roku) i nr 47 (ustalenie przyczyn popularności języków) przyczyną niektórych błędnych rozwiązań mogło być niewłaściwe zrozumienie polecenia. Analiza wyników dowodzi, że umiejętności wyjaśniania przebiegu zjawisk i procesów okazały się najtrudniejsze ze wszystkich sprawdzonych na egzaminie. Jedną z przyczyn tego faktu są braki w wiedzy zdających.

Standard 4 (dostrzeganie i rozwiązywanie problemów)

Umiejętności reprezentujące standard 4 badano 5 zadaniami otwartymi. Czynności wymagane od zdających przedstawia tabela nr 11.

Tabela nr 11. **Czynności sprawdzane zadaniami z wartościami wskaźnika łatwości**

Standard	Nr zad.	Sprawdzane czynności Zdający potrafi:	Wartość wskaźnika łatwości
4.a	19.	z opisu i z mapy ustalić istotę problemu, i podać jego rozwiązanie	0,79
	21.	ocenić lokalizacje zaproponowanych obiektów	0,94
	27.	określić działania ludzi minimalizujące skutki cyklonu	0,80
	31.	przedstawić propozycje działań minimalizujących zanieczyszczanie powietrza	0,67
	40.	przedstawić i uzasadnić propozycje przyspieszające proces scalania	0,79

Polecenia do zadań wymagały formułowania propozycji rozwiązania problemów, które stwarza człowiekowi zarówno środowisko przyrodnicze (cyklony tropikalne) jak i jego działalność (eksploatacja rud żelaza, emisja zanieczyszczeń do atmosfery w warunkach inwersji termicznej). Wysokie i bardzo wysokie wskaźniki łatwości zadań wskazują na dobre opanowanie tej umiejętności. Najtrudniejsze dla zdających okazało się sformułowanie propozycji działań minimalizujących skutki wpływu inwersji termicznej na czystość powietrza, co może wynikać z niezrozumienia istoty samego zjawiska meteorologicznego. Zdający wykazali się wysokim stopniem opanowania umiejętności oceny według zaproponowanych kryteriów. W niektórych pracach uzasadnienia ocen lokalizacji obiektów były nie tylko logiczne i twórcze, ale i wskazywały na posiadanie specjalistycznej wiedzy pozaszkolnej.

Podsumowanie

1. Zdający egzamin maturalny z geografii udzielali odpowiedzi na różnym poziomie merytorycznym.
2. Wyniki egzaminu maturalnego wskazują na najlepsze opanowanie umiejętności z zakresu standardu 4 (dostrzeganie i rozwiązywanie problemów).
3. W zakresie umiejętności określonych standardem 2, najlepiej opanowano odczytywanie, przetwarzanie i interpretację treści źródeł informacji, np. barwnej mapy, wykresu, fotografii.
4. Najslabiej opanowano umiejętności wyjaśniania zjawisk i procesów zachodzących w środowisku geograficznym (standard 3).
5. Analiza zadań reprezentujących standard 1 i 3 wskazuje na występowanie braków w pewnych zakresach wiedzy zdających. W wielu pracach odpowiedzi były ogólnikowe, pozbawione terminologii geograficznej.
6. Każde z zadań zestawu egzaminacyjnego zdający średnich szkół ogólnokształcących rozwiązywali lepiej od zdających średnich szkół zawodowych. Największe różnice wystąpiły w przypadku zadań wymagających dogłębnej wiedzy geograficznej.

Wnioski

1. W kształceniu zdających w zakresie wiedzy geograficznej proponujemy:
  - ❖ eksponować znaczenie pamiętania podstawowej terminologii geograficznej,
  - ❖ rozwijanie sprawności rozumienia zapamiętanych informacji (pojęć, prawidłowości, zależności i teorii) jako niezbędnego warunku poprawnego wyjaśniania zjawisk i procesów zachodzących w przestrzeni geograficznej,
  - ❖ doskonalenie - w zakresie umiejętności korzystania ze źródeł informacji - umiejętności formułowania uogólnień i wniosków wynikających z analizy danych,
  - ❖ kształcenie umiejętności udzielania odpowiedzi zgodnej z zawartym w poleceniu czasownikiem operacyjnym (w wielu przypadkach błędne rozwiązania były wynikiem złej interpretacji poleceń do zadań).
2. Różne wyniki absolwentów średnich szkół ogólnokształcących oraz technicznych i zawodowych mogą wynikać z różnic w ilości czasu przeznaczanego na realizację treści podstawy programowej z geografii w tych typach szkół.